

Från idiot till medborgare

- 100 år av omsorg
om de utvecklingsstörda

Förslag till diskussionsfrågor till filmen

Efter att ha tittat på filmen - enskilt, parvis eller tillsammans hela arbetsgruppen så som det passar – så tag gärna ett par minuter och skriv ner de egna *spontana* reaktionerna.

☞ Börja den gemensamma diskussionen med att delge varandra det som ni skrivit – så ingående som var och en vill.

☞ I filmen beskrivs vilken enorm utveckling som skett men den behöver förstås fortsätta. Vilken utveckling vill vi ska ske inom vårt ansvarsområde de närmaste 30 åren? Vad kan vi göra för att stödja den utvecklingen?

☞ En del märkliga saker har gjorts förr. Hur är det i dag? Vad gör vi idag, som vi kommer att skaka på huvudet åt om 30 år? Eller ännu värre kommer att skämmas över?

☞ Roger pratar om maktstrukturer. Vad innebär ”maktstruktur”? Hur ser den ut hos oss? Finns det något vi borde förändra?

☞ En gruppbostad, exempelvis, är både en arbetsplats och ett hem. Vilka olika tecken i vardagen finns det, som visar på vad det är *i första hand* på olika ställen?

☞ Astrid är i filmen mycket kritisk till ”Stadspromenaden” och vi vet inte om hon var det redan då eller om det är en insikt som kommit senare. ”Man kunde ha ställt upp på ett annat sätt!” Om hon var kritisk redan då, varför protesterade hon inte? Vad kan ha skett om hon gjort det? Vad sker i vår arbetsgrupp om någon protesterar mot invanda rutiner?

☞ I filmen talas om att personer med utvecklingsstörning ofta har bristande nätverk. Hur är nätverken för de personer som finns i vår verksamhet? Kan vi göra något för att utöka och stärka dem? Står vi i vägen? Är det vi som är kompisarna?

☞ Vad skulle det innebära om personerna i vår verksamhet skulle ha en bil eller en sommarstuga? Är det enbart ekonomiska skäl till att så få har det? Vilka andra saker som är självklara för oss alla måste de försaka? Varför?

☞ Har filmen väckt ytterligare någon fråga hos någon av oss?

Fortsätt gärna diskussionerna om arbetsgruppens värderingar med studiematerialen ”Från ord till handling – om LSS i teori och praktik” som kan beställas på www.projektcarpe.se

Från idiot till medborgare – 100 år av omsorg om de utvecklingsstörda

Dokumentärfilmen ”Från idiot till medborgare” är en historisk exposé över hur omsorgen om personer med utvecklingsstörning har vuxit fram i Sverige. Ciceron är Karl Grunewald, barnpsykiater som blev överinspektör på Socialstyrelsen 1961. Han reste runt i Sverige och kontrollerade anstalter och institutioner för utvecklingsstörda på 1960- och 70-talet. Karl Grunewald blev den som bröt tystnaden och drev på den radikala förändringen av omsorgen om de utvecklingsstörda som skedde i Sverige under denna tid.

I filmen delar även Anki Utstrand och Rolle Simlund med sig av sina erfarenheter från alla de anstalter och institutioner som de bott på under större delen av sina liv. Ann-Marie Torné berättar om hur det var att få ett cp-skadat barn i slutet av 1950-talet och Astrid Bergkvist minns hur det var att arbeta som vårdarinna på Västra Marks Specialsjukhus i Örebro. 1952 var Västra Mark ”en anstalt för kvinnliga asociala imbecilla samt svårskötta idioter av kvinnokön”.

Filmen är högaktuell vid sidan av spelfilmen *Den nya människan* och dokusåpan *En annan del av Köping*. Den lyfter även fram, en för många, okänd social revolution – ett paradigmskifte - som skedde under mycket kort tid under 1970 och 80-talet.

- ”Från idiot till medborgare” är en viktig påminnelse om hur vårt synsätt på våra medmänniskor kan ändras över tid - både till det bättre och sämre, säger Karl Grunewald.

Bakgrund

Filmen har tagits fram av Stockholms stad med hjälp av produktionsbolaget Klarsyn i samband med en satsning på att höja personalens kompetens för att förbättra omsorgen om de funktionshindrade. Karl Grunewald var en flitigt använd föreläsare inom projektet. Filmen Från idiot till medborgare är ett av flera studiematerial som projektet lämnar efter sig för fortsatt kompetensutveckling bland anställda.

En ny upplaga har 2010 finansierats av utvecklingsprojektet **CARPE**.

